

תאריך: 7.3.2026

מבוא למדעי המחשב – כיתה יא-1

אוסף שאלות תרגול מבחינות הבגרות : תכנות מונחה עצמים

צבי מלמד

(עדכון אחרון: 25.3.26)

הנחיות:

כאשר ניגשים לשאלה בבגרות בנושא מונחה עצמים, כדאי לפעול לפי סדר חשיבה מסודר. הסעיפים הבאים יכולים לעזור לנו לעשות סדר.

שלב 1 – הבנת מבנה המחלקות (ה-Model)

לפני כתיבת הקוד, ודאו שזיהיתם:

- אילו מחלקות משתתפות בשאלה?
- אילו שדות (Fields) קיימים ומה הטיפוס שלהם?
- אילו פעולות (Methods) כבר נתונות לשימושכם?
- האם קיימת ירושה (Inheritance) בין המחלקות?

שלב 2 – שיוך הפעולה (Responsibility)

בבגרות, המיקום של הפעולה קריטי לציון. שאלו את עצמכם:

- באיזו מחלקה נמצא המידע (השדות) הדרוש לביצוע הפעולה?
- האם הפעולה צריכה גישה לשדות private של מחלקה מסוימת?
- הכלל: הפעולה תוגדר במחלקה ש"מחזיקה" את הנתונים עליהם היא פועלת.

שלב 3 – שימוש בכמיסה (Encapsulation)

הימנעו מכתובת קוד מיותר:

- השתמשו בפעולות Get/Set או ב-Properties ואל תיגשו ישירות לשדות.
- בדקו האם קיימת פעולה פנימית שכבר מבצעת חלק מהחישוב (מניעת כפל קוד).

שלב 4 – היררכיה ירושה

אם קיימת ירושה, בידקו:

- האם הפעולה משותפת לכל מחלקות הבת? (מקומה במחלקת האב = מחלקת הבסיס).
- האם נדרש מימוש שונה לכל מחלקת בת? (שימוש ב-override).
- האם קראתם לבנאי של מחלקת האב (base) בבנאי של המחלקה היורשת?
- הצבות בירושה: מותר להציב אובייקט ממחלקה יורשת במשתנה מטיפוס מחלקת הבסיס (אך לא להפך).
-

שלב 5 – פולימורפיזם (Polymorphism)

בעבודה עם אוסף [מערך או רשימה או תור או עץ] של אובייקטים של מחלקת האב:

- זכרו: כאשר מפעילים פעולה שעברה דריסה (override), המערכת תפעיל את הפעולה לפי הטיפוס האמיתי (בזמן הריצה) של האובייקט.
- מחלקת אב לא מכירה פעולות שמוגדרות בבנים שלה.
- אם אתם נדרשים לתכנת קוד – זיכרו שהריבוי-צורתיות (פולימורפיזם) עושה את העבודה.

שנה	שאלה בבגרות	הנושא	הערות – או קישור	מה צריך לדעת בכדי לפתור
2016 מועד א'	15	ירושה, פונקציה ווירטואלית והאם עובר קומפילציה	2016 מועד א' שאלה 15	
2016 מועד א'	16	מחלקת בסיס ומחלקה יורשת, בכל אחת יש משתנה X, האם עובר קומפילציה, מבנה אובייקטים + פלט	2016 מועד א' שאלה 16	
2016 מועד ב'	15	מחלקות כלי רכב + תחבורה. כתיבת קוד שמשתמש בפולימורפיזם	2016 מועד ב' שאלה 15	
2016 מועד ב'	16		2016 מועד ב' שאלה 16	שימוש במילה is בכדי לבדוק את הטיפוס של האובייקט.
2024	15	השכרת כלי רכב. כתיבת קוד מונחה עצמים: כתיבת פעולות בונות + פעולות 'רגילות' ושימוש בהן + פולימורפיזם	2024 שאלה 15	אסור להשתמש במילה is במקום זאת חייבים לנצל virtual + override
2024	16	מחלקה AA ומחלקה BB שירשת ממנה. נתונה מחלקת TEST ותיאור (תרשים) של העצמים שהיא יוצרת. צריך לכתוב את הפעולות הבונות הדרושות.	2024 שאלה 16	כתיבה נכונה של פעולות בונות.
2024	17	מחלקה AA ומחלקה BB שירשת ממנה. נתון קטע קוד, וצריך להבין איזה אובייקטים נוצרים, מה הערכים בהם, ומה הפלט שנוצר	2024 שאלה 17	חייבים להבין בצורה חדה איזה פעולות הן פולימורפיות ואילו אינן.
2024 , 25.3.26 , התווספו שלוש שאלות משנת 2024				